

Tillväxtpolitisk utblick

| Aktuellt om tillväxtpolitik | Nummer 8 | November 2006 |

Svensk export till USA får ökad konkurrens från Kina

Philip Löf, ITPS

Detta nummer av Tillväxtpolitisk utblick diskuterar med hjälp av handelsstatistik hur Sveriges och Kinas export till USA har utvecklats sedan början av 1990-talet.

En viktig fråga är hur Kinas intåg på världsmarknaden påverkar löner och konkurrenskraft i den utvecklade världen. En annan frågeställning är om Sveriges exportstruktur innebär sämre möjligheter att vara konkurrenskraftig och ta ut höga priser till följd av den ökande konkurrensen från Kina.

Sveriges export till USA domineras av mellan- och högteknologiska produkter som motorfordon, maskiner, teleprodukter och läkemedel. Kinas produktmix har förändrats från att tidigare i huvudsak domineras av arbetsintensiva produkter till att numera bestå av i huvudsak högteknologiska produkter. Denna förändring i Kinas produktionsmönster gör att den kinesiska och svenska exporten till USA blir mer lika varandra och mer konkurrerande. Andra OECD-länder påverkas i ungefär lika hög grad.

Multinationella företags ökade investeringar i utvecklingsländer som Kina och Indien medför att även dessa länder markant har ökat sin export.

Ett växande USA innebär inte att det kommer att ske på bekostnad av Europa. Detta leder snarare till ökade marknadsmöjligheter för europeiska företag och högre tillväxt i Europa.

Inledning

Vi lever i en allt mer globaliserad ekonomi. Handel och direktinvesteringar växer snabbare än BNP. År 2005 uppgick exportens andel av BNP till nästan 50 procent i Sverige, vilket är rekord i modern tid.¹ Men det är inte bara i Sverige som den internationella handeln har ökat i betydelse. Multinationella företags ökade investeringar i utvecklingsländer som Kina och Indien medför att även dessa länder markant har ökat sin export. Frågan på vilket sätt Kinas intåg på världsmarknaden påverkar löner och konkurrenskraft i den utvecklade världen är därför intressant att belysa. Detta nummer av Tillväxtpolitisk utblick försöker att med handelsstatistik från OECD beskriva hur Sveriges och Kinas export till USA har utvecklats sedan början av 1990-talet. En annan aspekt är om Sveriges exportstruktur får sämre möjligheter att vara konkurrenskraftig och ta ut höga priser jämfört med tidigare.²

I artikeln används tre olika mått för att diskutera Sveriges och Kinas exportstruktur till USA. Dessa mått är:

• Exportandelar

Måttet beskriver strukturen på Sveriges och Kinas export. Beräkningen är enkel, man dividerar respektive varugrups exportvärde med landets totala exportvärde.

• Logaritmiska differensen mellan andel och totalexport

Detta mått beskriver Sveriges komparativa fördelar relativt Kina på den amerikanska marknaden.³ Måttet är egentligen bara en utveckling av exportandelarna, där man beräknar den logaritmiska skillnaden mellan exportkvoterna för respektive sektor.⁴

• Export Similarity Index (ESI)

Detta index beskriver likheter i exportstruktur mellan länder.⁵ Värdet på indexet varierar mellan 0 och 100. Värdet 0 anger att inga likheter mellan exportstrukturerna förekommer och vid

värdet 100 har länderna exakt samma varuexportkomposition. Metodval och eventuella metodproblem hos måtten som används diskuteras inte djupgående i denna publikation.⁶

Företag konkurrerar med varandra, inte länder

Det är lätt att falla in i fällan och diskutera olika länders konkurrenskraft som om det vore företag. Som Paul Krugman visade i en artikel redan 1994 går det inte att jämföra länder som om de konkurrerade på samma sätt som företag konkurrerar.⁷ Det finns tydliga och utomordentligt viktiga skillnader mellan företags och länders konkurrenskraft.

Den enes bröd...

Framför allt kan två länder å ena sidan sälja produkter som konkurrerar med varandra på världsmarknaden, medan de å andra sidan även säljer produkter till varandra i form av export. Ett lands framgång kommer alltså även att innebära positiva effekter för andra länder i form av exportmöjligheter. Ett växande USA innebär inte att det kommer att ske på bekostnad av Europa. Detta leder snarare till ökade marknadsmöjligheter för europeiska företag och högre tillväxt i Europa. På företagsnivå, där två företag konkurrerar på samma marknad och har samma kunder, gäller däremot inte detta – där är den enes bröd den andres död.

Om inte det konkurrenskraftsbegrepp som avser företag går att applicera på ett helt land, vad kan vi då säga om ett lands konkurrenskraft? OECD har valt att definiera konkurrenskraft som ”så hög realkonsumtion per capita som möjligt med bibehållen balans i handelsutbytet”.⁸ Detta antas åstadkommas (allt annat lika) genom att allokera exporten till branscher med så högt förädlingsvärde som möjligt och till branscher med oelastisk efterfrågan och där företagen har möjlig-

het att inneha marknadsstyrka som gör att priserna sätts högt och kortsiktiga övertjänster kan tas ut.

Svensk export och specialisering

Lundberg (2001) diskuterar hur Sveriges specialiseringsmönster bestäms av den internationella konkurrenskraften för respektive bransch. Denna styrs i sin tur av landets tillgångar med låg internationell rörlighet, åtgången av olika resurser samt produktivitet och produktkvalitet. Det svenska specialiseringsmönstret byggde vid 1900-talets början på faktorer kopplade till Sveriges naturtillgångar som skog, malm och vattenkraft. Sverige exporterade då främst råvaror. Senare vid 1900-talets mitt var Sverige framför allt specialiserat på kapitalintensiv processindustri.

Malm, telefoner och läkemedel

I dag har specialiseringsmönstret förskjutits mot att innehålla mer och mer kunskapsintensiv industri (även om våra råvarurelaterade sektorer fortfarande finns kvar).⁹ Ett sätt att mäta detta är att studera den så kallade specialiseringskvoten (RCA¹⁰). Denna består av svensk produktion för en varugrupp dividerat med förbrukningen i Sverige (inklusive import) hos samma varugrupp. Ju högre kvoten är desto större nettoexport (specialisering).

Ett flertal genomgångar av handelsstatistik pekar på att teorin om specialisering stämmer relativt bra överens med det vi kan utläsa ur statistiken för Sverige.¹¹ Samtliga av dessa studier har mätt specialisering som någon form av nettoexport inom en bransch, det vill säga Sveriges export dividerat med import och/eller inhemsk produktion i Sverige. Johansson (2005) visar att Sverige har hög specialiseringsgrad inom varugrupper som bygger på skog och järnmalm samt humankapitalin-

Det är framför allt tre varugrupper i Sverige som har haft hög och ökande specialiseringsgrad under de senaste tio åren. Dessa är teleprodukter, läkemedel samt järn och malm.

tensiva varugrupper som läkemedel och teleprodukter. Det är framför allt tre varugrupper i Sverige som har haft hög och ökande specialiseringsgrad under de senaste tio åren. Dessa är teleprodukter, läkemedel samt järn

och malm. Höga specialiseringskvoter återfinns även hos varugrupper med skogsråvaruinnehåll men dessa varugrupper har dock minskat sin specialisering de senaste tio åren.¹²

Fotnoter (sid 2-3):

1) SCB publicerar data från 1974 till 2005, se www.scb.se.

2) En liknande studie presenterades av Forslid & Leamer (2006).

3) Se exempelvis Forslid & Leamer (2006).

4) Beräknas genom att ta den logaritmiska skillnaden mellan exportkvoten i varje sektor och den totala exportkvoten.

5) Indexet beräknas genom på följande sätt:

$$S_i(b, c) = \left\{ \sum_i \text{Min}[X_i(a), X_j(b)] \right\} * 100$$

Se exempelvis Finger & Kreinin (1979).

6) För en bra och enkel genomgång av handelsindikatorer, se Mikic 2005.

7) Krugman (1994).

8) Lundberg (2001)

9) Lundberg (2001)

10) Läs Krugman (2005) för en genomgång av RCA

11) Se Johansson 2005, Ekholm 2004, Lundberg 2001 för en genomgång av svensk exports specialiseringsmönster.

12) Johansson 2005

Sveriges export till USA uppgick till drygt 12 miljarder dollar 2004, vilket är en tredubbling jämfört med 1992.

Den kinesiska exporten till USA har mer än tiodubblat sitt värde mellan 1992 och 2004. Den mest dramatiska ökningen har skett hos högteknologiprodukter.

Svensk och kinesisk export till USA

Sveriges export till USA har utvecklats mycket positivt under den senaste tolvårsperioden. Exporten uppgick till drygt 12 miljarder dollar 2004, vilket är en tredubbling jämfört med 1992 (ej inflationsjusterat). Detta är ungefär samma utveckling som Finland och Holland har haft under samma period. Det är dock betydligt sämre än exportrakterna Mexiko och Kina. Mexiko har ökat sin export med nära 4,5 gånger mellan 1992 och 2004 och Kina har över 10 gånger så högt exportvärde 2004 jämfört med 1992 enligt OECD:s handelsstatistik.

Av Sveriges export till USA är 76 procent hög- eller mellanteknologi-produkter. Svensk export har under perioden 1992 till 2004 gått från att vara dominerad av mellanteknologiska produkter, som icke elektriska maskiner och motorfordon, till att domineras av läkemedel och teleprodukter. Läkemedelsgruppen är den som ökat sin andel absolut mest mellan 1992 och 2004 (5 procent till 21 procent av svensk export till USA).

Den kinesiska exporten till USA har mer än tiodubblat sitt värde mellan 1992 och 2004. Exporten dominerades under det tidiga 1990-talet nästan helt av råvaror och arbetsintensiva varor. Hela 47 procent av Kinas totala export till USA var 1992 varor inom varugruppen textil. Denna andel har 2004 sjunkit till 16 procent. Den mest dramatiska ökningen har skett hos högteknologiprodukter. År 2004 var 40 procent av Kinas export högteknologiprodukter mot 13 procent 1992. Det är en remarkabel ökning som dessutom skett samtidigt som den totala exportvolymen till USA har mer än tiodubblats under perioden. Mot bakgrund av detta är det inte förvånande att Kina för första gången år 2004 rankades som det största exportlandet av informationsteknologi i världen av OECD.¹³

Asiatisk triangelexport

Det är dock viktigt att komma ihåg att en stor del av den kinesiska exporten (ungefär hälften av exporten enligt OECD) är så kallad triangelexport¹⁴, där exporten består av slutmontering av importerade produkter från framför allt Kinas asiatiska grannländer. Den kinesiska högteknologiexporten motsvaras av en hög import inom samma varugrupper. Frågan är om Kina bara är en ”monteringsfabrik” av importerad högteknologi eller om landet kan öka förädlingsvärdetillskottet i sin produktion. Studier från OECD pekar på att Kina i ökande grad kan komma att konkurrera med produktion som använder högutbildad arbetskraft även om produktionen i dag till största delen är enkel. Det är även troligt att en viss överspillning kan ske från de stora icke kinesiska multinationella företagen (även svenskägda) som producerar i Kina och sedan exporterar till exempelvis USA.¹⁵

Relationen mellan svensk och kinesisk export

Den kinesiska exporten till USA har gått från att i huvudsak innehålla arbetsintensiva produkter som kläder (47 procent) och leksaker (5 procent) till att ha stora andelar av sin export inom de högteknologiska varugrupperna: datorer och kommunikations- och mikrochipprodukter (20 respektive 15 procent). Sverige har haft sin tyngdpunkt i exporten inom mellan- och högteknologiska varugrupper som motorfordon, teleprodukter och läkemedel. Just läkemedel är den snabbast växande andelen.

Ett sätt att beskriva den svenska exporten i förhållande till den kinesiska är att beräkna den logaritmiska skillnaden mellan exportkvoterna för respektive sektor.¹⁶ Detta mått introducerades på svenska data av Forslid och Leamer¹⁷. Tolkningen för denna indikator är ”ett

mått på komparativa fördelar justerat för storleken på den svenska och kinesiska exporten”. Värdet noll anger likartade komparativa fördelar, ett negativt värde anger att Kina har komparativa fördelar gentemot Sverige och ett positivt värde att Sverige har komparativa fördelar gentemot Kina.

Gapet krymper

Data har aggregerats från en fin produktgruppsnivå (4 SITC-siffernivå) till 20 stycken produktgrupper. Dessa kan sedan delas in i grupper efter faktorintensitet: livsmedel/råvaror, arbetsintensiva produkter, kapitalintensiva produkter, samt mellan- och högteknologiska produkter.

I tabell 1 kan vi se att de komparativa fördelarna som Sverige hade 1992 inom framför allt mellan- och högteknologiska sektorer har minskat betydligt. Inom stora svenska exportvarugrupper som maskinproduktion (både elektriska och icke-elektriska maskiner) har de komparativa minskat. Även i varugruppen ”Teleprodukter och mikrochips”, där Sverige hade högre relativ specialiseringsgrad 1992, har Kina specialiserat sig mer än Sverige 2004.

Skillnader i specialisering

Varugruppen motorfordon har alltså år 2004 den starkaste specialiseringsgraden även om indikatorn minskat något sedan 1992.¹⁹ Vi ser en tydlig positiv utveckling av de komparativa fördelarna för kemi och läkemedel. Denna höga aggregeringsnivå döljer dock en hel del skillnader i specialisering inom varugrupperna. Kina och Sverige producerar ju inte nödvändigtvis samma produkter även om de kategoriseras i samma grova varugrupp. Denna specialisering inom grupperna kan skydda mot den allt intensivare konkurrensen.

Tabell 1: Relationen mellan svensk och kinesisk export till USA¹⁸

Sektor	Kina		Sverige		Log differens, kvot vs. total		
	Andel 1992	Andel 2004	Andel 1992	Andel 2004	1992	2004	2004-1992
Råvaror och Livsmedel	0,08	0,03	0,06	0,08	-0,2	0,5	0,7
Bränslen	0,06	0,01	0,01	0,04	-0,9	0,7	1,7
Arbetsintensiv	0,57	0,30	0,06	0,04	-1,0	-0,8	0,2
Textil	0,47	0,16	0,01	0,00	-1,8	-1,5	0,2
Leksaker	0,05	0,06	0,01	0,00	-0,8	-1,3	-0,5
Trä och Papper	0,03	0,07	0,03	0,03	0,0	-0,4	-0,3
Icke-metallisk mineral	0,02	0,01	0,01	0,01	-0,5	-0,2	0,2
Kapitalintensiv	0,08	0,11	0,09	0,08	-0,1	0,3	0,4
Järn och stål	0,01	0,02	0,06	0,03	0,8	0,3	-0,5
Fabricerad metall	0,04	0,05	0,03	0,03	-0,1	-0,2	-0,1
Enkel transportutrustning	0,02	0,03	0,00	0,02	-1,1	-0,2	0,9
Sanitetsutrustning	0,01	0,01	0,00	0,00	-0,7	-1,4	-0,8
Båtar och skepp	0,00	0,00	0,00	0,00	0,5	0,6	0,1
Mellanteknologi	0,08	0,16	0,54	0,40	0,9	0,4	-0,5
Gummi och Plast	0,02	0,03	0,01	0,01	-0,2	-0,5	-0,3
Icke-elektriska Maskiner	0,03	0,04	0,19	0,15	0,8	0,5	-0,3
Elektriska Maskiner	0,02	0,07	0,05	0,04	0,3	-0,3	-0,6
Motorfordon	0,01	0,02	0,29	0,22	1,6	1,1	-0,5
Högteknologi	0,13	0,40	0,25	0,36	0,2	-0,1	-0,3
Kemi och Läkemedel	0,05	0,03	0,05	0,21	0,0	0,9	0,9
Kontor och datorutrustning	0,02	0,20	0,03	0,01	0,3	-1,2	-1,5
Teleprodukter och mikrochips	0,02	0,15	0,06	0,09	0,5	-0,2	-0,7
Flyg	0,02	0,00	0,07	0,01	0,5	0,9	0,4
Instrument	0,02	0,02	0,04	0,04	0,4	0,2	-0,2

Källa: Handelsstatistik från OECD samt egna beräkningar

Anmärkning: Data har aggregerats från en fin produktgruppsnivå (4 SITC-siffernivå) till 20 stycken produktgrupper. Dessa kan sedan delas in i grupper efter faktorintensitet: livsmedel/råvaror, arbetsintensiva produkter, kapitalintensiva produkter, mellanteknologi produkter samt högteknologi produkter.

Fotnoter (sid 4-5):

13) Se OECD, ITS database.

14) OECD (2006)

15) Huruvida intäkter skulle föras över från dotterbolag i Kina till moderbolag i Sverige diskuteras inte i denna artikel, se ITPS 2006 för en genomgång av svenska företags verksamheter i Kina.

16) Denna kvot beräknas genom att ta den logaritmiska skillnaden mellan exportkvoten i varje sektor och den totala exportkvoten.

17) Forslid & Leamer (2006)

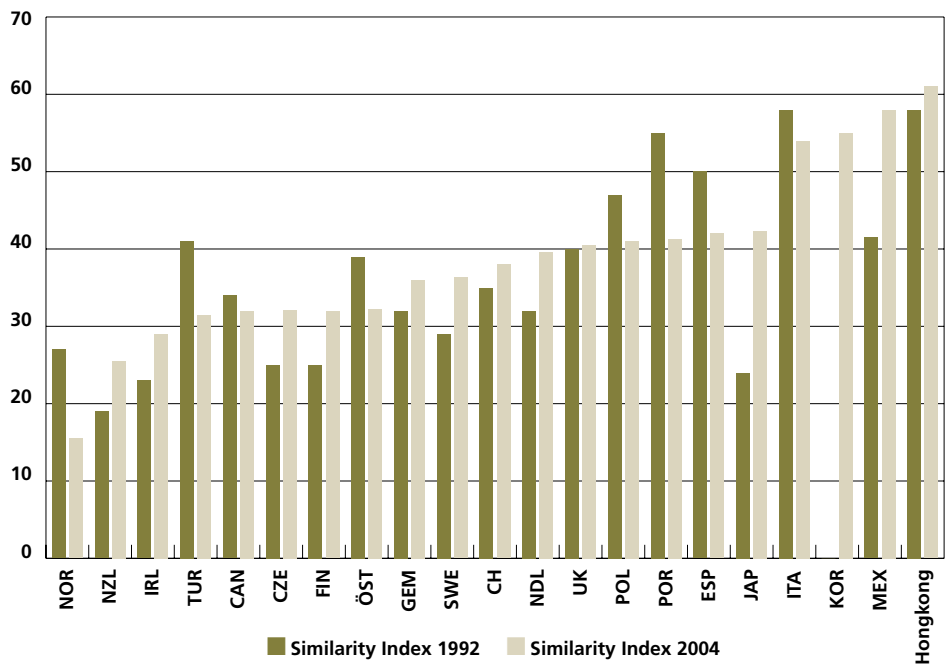
18) Den statistik som presenteras i detta avsnitt indelas efter faktorintensitet enligt en modell som togs fram av UNCTAD (UNCTAD 1996). Den stora fördelen med denna ansats är att läsaren på ett överskådligt sätt kan se vilken huvudtyp av export och handelsstruktur ett land har. Nackdelen är att aggregeringen baseras på produktgrupper. Om exempelvis skruvar levereras till flygindustrin räknas dessa som högteknologi.

19) Detta beror framför allt på att Kina har ökat sin export av tillbehör till motorfordon något. Denna export står dock för en marginell del Kinas totala export.

En allt mer integrerad handel inom världsekonomin kommer att innebära nya förutsättningar för den svenska ekonomin.

Sverige bedriver också, i likhet med de flesta andra OECD-länderna, en aktiv politik för att attrahera utländska experter och forskare samt utländskt kapital.

Figur 1. Export Similarity Index (ESI) 1992 och 2004 ²⁰

Källa: Handelsstatistik från OECD samt egna beräkningar

Likheter i exportstruktur mellan Sverige och Kina (Export Similarity index, ESI)

Ett annat sätt att studera likheter i exportstruktur är att titta på det så kallade Export Similarity Index (Finger & Kreinin Index). Indexet beskriver vilka likheter som finns i exportstruktur mellan två länder på en gemensam marknad. I detta fall visas ett antal OECD-länders likheter med Kinas exportstruktur till den amerikanska marknaden. I figur 1 visas 22 länders likheter med det kinesiska exportmönstret till USA. Sverige placeras någonstans i mitten av länderna. Indikatorn visar att Hongkong, Mexiko och Korea har mest likheter med den kinesiska exporten samt att det norska exportmönstret avviker mest från det kinesiska. Dessa resultat verkar rimliga. De länder där indikatorn har ökat mest är Japan och Mexiko. Indikatorn visar att den kinesiska exportstrukturen har närmat sig den svenska under perioden, men den pekar inte på att Sverige på något sätt skulle vara extremt utsatt för den ökade konkurrensen från kinesisk export jämfört med andra OECD-länder.

Avslutande kommentar

Sveriges export till USA har utvecklats mycket positivt sedan början av 1990-talet. Exporten uppgick till drygt 12 miljarder dollar 2004, vilket är en tredubbling jämfört med 1992 (ej inflationsjusterat). Den svenska exporten har under perioden 1992 till 2004 gått från att vara dominerad av mellanteknologiska produkter som icke-elektriska maskiner och motorfordon till att år 2004 domineras av högteknologi så som läkemedel och teleprodukter.

Den kinesiska exporten till USA har mer än tiodubblat sitt värde mellan 1992 och 2004. Exporten under det tidiga 1990-talet dominerades nästan helt av arbetsintensiva varor som textil, men år 2004 innefattar exporten en allt större andel högteknologi. En stor del av den kinesiska exporten är dock triangelexport, där exporten består av slutmontering av importerade produkter från framför allt Kinas asiatiska grannländer.

Samtliga mått som studerats i denna artikel pekar på att den kinesiska exportstrukturen till USA har föränd-

rats så att den mer och mer liknar den svenska (och övriga OECD-länder).²¹ Denna förändring i Kinas produktionsmönster gör att den kinesiska och svenska exporten till USA blir mer lik och mer konkurrerande. Den ökande konkurrensen från Kina verkar dock förekomma i ungefär samma grad för många OECD-länder. En positiv ekonomisk utveckling i Kina innebär även ökade exportmöjligheter för svenska företag med ökade inkomster och välfärd i Sverige som följd.

Effekter på den svenska ekonomin

En allt mer integrerad handel inom världsekonomin kommer att innebära nya förutsättningar för den svenska ekonomin. Inombranschhandeln i världen ökar.²² Detta ökar betydelsen av nya produktvarianter. Forskning, produktutveckling, marknadsföringsförmåga och design kommer att vara viktiga faktorer i framtiden för hur väl den svenska exporten kommer att utvecklas. I och med att Kina har ökat teknikinnehåll i sin produktion innebär det att Kinas förmåga att ta till sig nya innovationer och tekniska lösningar förbättras. Detta kan leda till att utrymmet för företag att exportera till ett högre pris från Sverige i framtiden kommer att minska.

Det finns inget entydigt svar på frågan hur Kinas intåg på världsmarknaden påverkar svenska reallöner.²³ Något av en konsensus verkar finnas kring ökade omställningskostnader, som framför allt antas drabba lågutbildade. Den allt mer integrerade världshandeln kommer att innebära en snabb strukturomvandling från stagnerande företag och branscher till växande.²⁴

Politik med ögon på omvärlden

En rad faktorer som påverkar samhällets omställningskapacitet kontrolleras av det politiska systemet. En faktor som ända sedan början av 1950-talet har diskuterats intensivt är att främja rörlighet av arbetskraft och kapital

För Sverige är Kina både en allvarlig konkurrent och en växande marknad. Den nya globala situationen ställer Sverige inför nya utmaningar när det gäller forskning, utbildning, teknikutveckling och omvärldsbevakning.

från branscher och företag som konkurrerats ut till expanderande företag och branscher.²⁵ En annan fråga är hur forsknings- och utbildningssystemet i Sverige kan säkerställa att utbudet av forskning och kvalificerad arbetskraft tillgodoses.²⁶ Sverige bedriver också, i likhet med de flesta andra OECD-länderna, en aktiv politik för att attrahera

utländska experter och forskare samt utländskt kapital. Utländska direktinvesteringar är en av de viktigaste kanalerna för utländsk tekniköverföring in till Sverige.²⁷ En fortsatt fokusering och ständig omprövning av dessa faktorer i förhållande till de snabbt förändrade omvärldsförutsättningarna ter sig fortsatt angeläget.

Fotnoter (sid 6-7):

20) Värdet på indexet är beroende av vilken aggregeringsnivå som används, i figuren ovan har data på OECD:s två- siffernivå används.

21) Resultaten ligger i linje med de som presenterades av Forslid och Leamer (2006).

22) Bigsten & Holmlund (2006).

23) Se bland annat diskussionerna i Ekonomisk Debatt: Persson och Radetzki (2006) och Bigsten, & Holmlund (2006)''

24) Ekholm (2004)

25) Efter att 1951 års LO-kongress beslutade om Rhen-Meidners förslag till ekonomisk politik, vars syfte också var att främja rörlighet av kapital och arbete. Utslagningen av exempelvis mindre produktiva arbeten, för att frigöra resurser till expanderande sektorer, var en avsiktlig konsekvens i modellen.

26) ITPS (2006)b

27) Lundberg (2001)

Tillväxtpolitisk utblick

I Tillväxtpolitisk utblick presenterar vi korta, tematiska artiklar om aktuella och tillväxtrelevanta frågor. Innehållet speglar ITPS verksamhet i Sverige och utlandet. Artiklarna är skrivna av ITPS analytiker och ibland av särskilt inbjudna skribenter.

Vi vill uppmuntra till dialog. Kontakta redaktören om du har frågor eller synpunkter. Citera oss gärna.

Ansvarig utgivare:

Sture Öberg
sture.oberg@itps.se

Redaktör:

Birger Ekerlid
birger.ekerlid@itps.se

Författare:

Philip Löf
philip.lof@itps.se

Kostnadsfri prenumeration:

publikationer@itps.se

ISSN-nummer: 1652-7879

ITPS

Postadress:

Studentplan 3
831 40 Östersund

Besöksadress:

Östersund: Studentplan 3
Stockholm: Tegelbacken 4

Telefon: 063 16 66 00

Fax: 063 16 66 01

E-post: info@itps.se

Hemsida: www.itps.se

Referenser

Bigsten, A och Holmlund, B (2006) "Överdrivna farhågor om hotet från Kina", Ekonomisk debatt, årg. 34, nr 2, s. 68-73

Ekholm, K (2004) "Sverige i en globaliserad ekonomi" i Marknad och politik, Bo Södersten och Hans T:son Söderström (red), SNS förlag

Forslid, R och Leamer, E (2006), "Globaliseringen och Europaintegrationen – effekter på produktion och löner i Sverige", i Freeman, R, Swedenborg, B och Topel, R, (red), NBER rapporten II. Att reformera välfärdsstaten. Amerikanskt perspektiv på den svenska modellen, SNS förlag

Finger, J M & Kreinin, M E (1979), "A Measure of 'Export Similarity' and Its Possible Uses," Economic Journal, Royal Economic Society, vol. 89(356), pages 905-12, December

ITPS (2005), "Konkurrensen från Kina – möjligheter och utmaningar för Sverige", rapport nr. A2005:019, ITPS

ITPS (2006), "The Internationalization of Corporate R&D -Leveraging the Changing Geography of Innovation", Magnus Karlsson (red), Rapport nr. A2006:007, ITPS

Johansson, B (2005), "Export, Import och Konkurrenskraft" JIBS/CESIS/ITPS

Krugman, P (1994), "Competitiveness: A Dangerous Obsession," Foreign Affairs, March/April 1994

Krugman, P och Obstfeld, M (2006), International Economics. Theory & Policy, 7:e upplagan, Pearson International Edition

Lundberg, L (2001), "Sveriges internationella konkurrenskraft", Bilaga nr. 5 till LU 99, Finansdepartementet

Mikic, M (2005) "Commonly used Trade Indicators: A note", Prepared for Workshop on Trade and research, 22-25 march 2005, UNESCAP, United Nations

OECD (2006), "Chinas trade and growth: Impact on selected OECD Countries". TD/TC/WP(2006)10, OECD

Persson, M och Radetzki, M (2006), "Kina, Sverige och globaliseringen", Ekonomisk Debatt" årg. 34, nr 1, s. 5-16

UNCTAD (1996), Trade and Development report 1996, UNCTAD, United Nations